

Téma lidské přirozenosti a její vztah k možnostem morálního jednání představuje jedno z ústředních témat politické filozofie. Možných odpovědí na tento problém je celá řada – Hobbesovská, podle které se téměř navzájem vylučují, Aristotelská, podle níž naopak plné rozvinutí lidského potenciálu znamená jejich splnutí atd. Další specifickou možnost představuje dílo Jean-Jacquesa Rousseaua, jehož výkladem a aktualizací z pera Charlese Taylora se právě Petra Pravda zabývá.

Rozsah bakalářské práce je poměrně úctyhodný (57 stran). Celý text je členěn do pěti kapitol, které jsou doplněny úvodem a závěrem. Autor při jeho psaní osvědčil jak stylistickou dovednost, tak se mu též poměrně dařilo vyhýbat se gramatickým chybám. Po formální stránce lze autorovi vytknout snad jen místy poněkud sporý poznámkový aparát a nedostatečné odkazy na literaturu (např. úvodní rozbor Rousseaua).

Obsahově je práce členěna na dvě části. První čtyři kapitoly představují výklad klíčových principů Rousseauovy politické teorie, přičemž tento slouží jako východisko pro rozbor pojmů autonomie a autenticity v díle současného kanadského komunitaristy Charlese Taylora v kapitole páté. Práce má promyšlenou strukturu a je logicky členěna. Autor tak začíná rozбором východisek Rousseauovy teorie a významu věd a umění pro postupující korupci lidské přirozenosti. Tato východiska poté sleduje jak při rozboru Rousseauovy sociálně kritické filozofie v *Rozpravě o původu nerovnosti*, tak při rozboru Rousseauova pokusu o rekonstrukci řádné společnosti ve *Společenské smlouvě*.

V sociálně kritickém rozboru stávající společnosti pokračuje autor i v následující části práce, když se zabývá Taylorovu kritiku liberálního atomismu. Pravdovou intencí je ukázat, že tato nese určité rousseauovské prvky: „Západní civilizace se tak podle Taylora tímto přijetím radikální autonomie a vypjatého subjektivismu vzdala morálního základu své existence, která spočívá v upřímnosti své vlastní osobě a především svému nitru. Tímto základem je ideál autenticity, který svoji sílu a zakotvení čerpá z druhého zdroje moderní identity a skutečné

sebeuskutečnění jedince bez něj není myslitelné. Výsledný stav nekorigovaného egoismu vede k mělkosti života, který postrádá hlubší a jedince přesahující smysl a vyvazuje ho ze společenských i hodnotových souvislostí.“ (str. 45)

Autor ovšem nepřijímá zcela Taylorovu pozici a snaží se zaujmout k ní kritické stanovisko. Autor nesouhlasí s Taylorovým požadavkem na rovný přístup k uznání a hodnocení rozdílných kultur, které je ovšem nutnou podmínkou pro nenarušený rozvoj každého jedince. Podle Pravdy: „Nutné a žádoucí odhlédnutí od vlastní kultury, které tento návrh předpokládá a je pro jeho úspěch nezbytné, by totiž podkopalo jeden z důležitých fundamentů osobní a kolektivní identity majoritní společnosti. ... Důsledek, který se z tohoto přístupu na horizontu rýsuje, spočívá v nebezpečném rozmělnění kulturního pilíře osobní identity těch, od kterých se žádá pochopení kultur druhých. Došlo by tak k narušení těžko budované rovnováhy mezi přirozeností a společenskostí lidí západních majoritních společností.“ (str. 57) Považuji tento autorův závěr za přinejmenším velmi sporný. Není mi totiž zřejmé jednak, proč by rovný ohled při posuzování odlišných kultur měl nutně vést k rozmělnění kultury posuzovatele, jednak proč by ono případné rozmělnění (proč nehovořit třeba o změně vlastní identity atd.?) mělo být chápáno jako nebezpečí.

I přes uvedené nedostatky považuji práci za kvalitní a jsem přesvědčen, že splňuje všechny nároky kladené na bakalářskou práci. Navrhuji tedy ocenit ji známkou **výborně**.

V Praze, 8. 9. 2008.

